

Ilmari Nurminen sd

Kirjallinen kysymys yksinasuvan 16-vuotiaan opiskelijan toimeentulosta

Eduskunnan puhemiehelle

16-vuotias ei voi saada opintorahaa tai opintolainaa, koska hänestä maksetaan vielä lapsilisää. Opintorahan sekä valtion takaaman opintolainan saamisen ehtona 17-vuotiaalle on, että vanhempien vuositulot ovat vuodessa 61 000 euroa tai sen alle. Alle 18-vuotiaan yleisen asumistuen ehtona on, että henkilöllä on ansiotuloja tietty määrä. Ilman ansiotuloja henkilö on oikeutettu yleiseen asumistukeen, jos hän on täyttänyt 18 vuotta.

Tällaisen alaikäisen yksinasuvan nuoren kuluja ei oteta huomioon lainkaan hänen omassa toimeentulotukihakemuksessaan, vaan päätös on automaattisesti hylkäävä sillä perusteella, että vanhemmilla on elatusvelvollisuus. Kyseisen nuoren menoja ei kuitenkaan oteta huomioon myöskään vanhempien toimeentulotukihakemuksessa, koska nuori ei kuulu enää heidän talouteensa asuessaan toisessa osoitteessa. Tämä siis tarkoittaa sitä, että köyhän perheen opiskelijanuori puutuu totaaliseen tuloloukkuun ilman tuloja eikä hänen menojaan oteta missään huomioon.

Tilanne ajaa perheitä harkitsemaan jopa pankkilainan hakemista, jotta perheen nuoret pääsevät toisen asteen koulutukseen ja heidän opiskelunsa sekä muuttonsa opiskelupaikkakunnalle voidaan maksaa. Tilanne on irvokas, sillä toisen asteen opintoihin pääseminen ja niiden suorittaminen on yksilön ja yhteiskunnan kannalta erityisen tärkeää ja on suuressa roolissa esimerkiksi henkilön työuran pituuden ja eheyden turvaamisessa. Ilman toisen asteen koulutusta jäävien työurat ovat tutkitusti lyhyempiä ja pirstaleisempia kuin toiselta asteelta valmistuneiden. Toisen asteen koulutukseen tosiasiallisesti pääsyn ja siitä koituvista menoista selviämisen ei tulisi olla vähävaraisille perheille vaikeaa tai mahdotonta. Tilanteesta omituisen tekee, että tilanne on kaikista vaikein juuri 16-vuotiaalle, joka aloittaa opintojaan. Lapsilisän loppuessa 17-vuotiaana tilanne jo helpottuu. Silti tämä yksi vuosi ilman mahdollisuutta opintotukeen tai asumistukeen voi olla esteenä opintojen alkamiselle. Tilanne, jossa opiskelija joutuisi olosuhteiden pakosta ottamaan opintolainaa jo toisella asteella ja mahdollisesti alaikäisenä, ei myöskään ole toivottava.

Nykytila rajoittaa 16-vuotiaan mahdollisuuksia valita opiskelupaikka oman tahdon mukaan, kun taloudelliset velvoitteet rajaavat vaihtoehtoja kotikunnan ulkopuolelta pois ja aiheuttavat vaikeuksia syrjäseutujen nuorille. Opiskelun aloittamisen rahoittaminen on käytännössä vanhempien varallisuudesta kiinni, ja vähävaraisille perheille lapsen opiskeluista koituvien kustannusten kattaminen voi olla mahdotonta.

Kirjallinen kysymys KK 333/2017 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko ministeri tietoinen nykyjärjestelmän aiheuttamasta toimeentuloloukusta 16-vuotiaalle opintonsa aloittavalle ja

kuinka tilanteeseen aiotaan puuttua?

Helsingissä 1.9.2017

Ilmari Nurminen sd